

การกำหนดความรับผิดทางอาญา: ศึกษาความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะ
ที่เหมาะสมในประเทศไทย

The Stipulation of Criminal Liability: A Study of Appropriate Offenses Relating to
Public Service Fraud in Thailand

ยงยุทธ ชูช่วย

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Yongyut Chuchuai

Faculty of Law, Thammasat University

Received July 31, 2019 | Revised August 17, 2019 | Accepted September 2, 2019

บทคัดย่อ

ตั้งแต่มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาล่าสุดปัจจุบันก็ยังมิได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะไว้ในหมวด 3 ความผิดฐานฉ้อโกงแต่อย่างใด ซึ่งทำให้การฉ้อโกงบริการสาธารณะ ไม่เป็นความผิดทางอาญาในบางกรณีและเป็นเพียงการผิดสัญญาทางแพ่งเท่านั้น เนื่องจากตามแนวการวินิจฉัยของศาลและความเห็นทางวิชาการของนักกฎหมายต่างสรุปตรงกันว่า บริการไม่ใช่ทรัพย์สิน อย่างไรก็ตาม สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก มีการจัดทำบริการสาธารณะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว บริการสาธารณะจึงเป็นการสนองตอบความต้องการทางสังคมและปัจเจกชนที่เป็นสมาชิกของสังคม โดยเฉพาะสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่สำคัญในประเทศไทย ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และโทรคมนาคม ส่งผลให้รูปแบบของการฉ้อโกงได้เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ทั้งนี้ การฉ้อโกงบริการสาธารณะเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ซึ่งถือว่าการกระทำความผิดที่สมควรได้รับการดำเนินและรับโทษตามกฎหมายไม่ต่างกับการฉ้อโกงทรัพย์สินในกรณีอื่น อีกทั้งยังเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่งที่สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันยังคงมีช่องว่างที่ไม่สามารถเอาผิดและลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ แม้จะมีพระราชบัญญัติที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อลงโทษและแก้ไขปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะในบางกรณี แต่ก็ยังคงมีการบังคับใช้ที่ขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงสมควรแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติที่มีลักษณะเฉพาะให้ครอบคลุมการกระทำความผิดมากยิ่งขึ้นและบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะที่เหมาะสมเพิ่มเติมในกรณีที่จำเป็นไว้ในประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

คำสำคัญ: ฉ้อโกง, บริการสาธารณะ, การผิดสัญญาทางแพ่ง

Abstract

Since the Penal Code was promulgated, there has not been any amendment to stipulate public service fraud as an offense in Chapter 3, Offenses of Cheating and Fraud. The act of public service fraud is not criminally offendable in some cases, but is merely a breach of civil contract because court decisions and lawyers' academic opinions coincidentally view that the public service is not property. However, current social conditions immensely change, meanwhile, the supply of public services have rapidly increased in response to the needs of society and individuals related to critical public utilities, such as electricity, water supply and telecommunication. As a result, means of fraud have also vastly changed and a number of public service frauds have arisen. Such public service frauds, actually, deserve condemnation and punishment by law in equivalent to property fraud of other cases. It is a form of economic crime that causes immense economic and social damages. The Penal Code being currently in force has still had a gap and is not applicable to take legal action to punish offender inclusively and efficiently. Even though certain specific acts are applicable to punish and solve problems in relation to the provision of public services in some cases, their enforcement still lacks efficiency. Accordingly, such specific acts should be revised to cover more offendable acts and stipulate the public service fraud in an appropriate manner as an offense in the Penal Code for more efficient enforcement and the compliance with current circumstances.

Keywords: Fraud, Public Service, Breach of Civil Contract

บทนำ

ความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติไว้ในลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หมวด 3 ความผิดฐานฉ้อโกง ตั้งแต่มาตรา 341 ถึงมาตรา 348 โดยผู้เขียนขอแบ่งความผิดฐานฉ้อโกงออกเป็นสองลักษณะ ลักษณะที่หนึ่ง ความผิดฐานฉ้อโกงกรณีทั่วไป ตั้งแต่มาตรา 341 ถึงมาตรา 343 ได้แก่ การหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยทุจริตทำให้ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ ตามมาตรา 341 และมีการบัญญัติให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น หากการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ผู้กระทำความผิดแสดงตนเป็นคนอื่น หรืออาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกหลอกลวงซึ่งเป็นเด็ก หรืออาศัยความอ่อนแอแห่งจิตของผู้ถูกหลอกลวง ตามมาตรา 342 หรือเป็นการฉ้อโกงด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชน หรือด้วยการปกปิดความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน ตามมาตรา 343 ซึ่งวัตถุแห่งการกระทำของความผิดฐานฉ้อโกงกรณีทั่วไปนี้ คือ ทรัพย์สิน

สำหรับความหมายของทรัพย์สินนั้นประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้บัญญัติให้คำนิยามไว้ อย่างไรก็ตามได้ปรากฏนิยามในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 138 บัญญัติว่า ทรัพย์สิน หมายความว่า รวมทั้งทรัพย์สินและวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ และลักษณะที่สอง ความผิดฐานฉ้อโกงกรณีเฉพาะ ตั้งแต่มาตรา 344 ถึงมาตรา 347 ได้แก่ ความผิดฐานฉ้อโกงแรงงาน ตามมาตรา 344 ความผิดฐานฉ้อโกงค่าอาหาร ตามมาตรา 345 ความผิดฐานฉ้อโกงชักจูงเพื่อเอาเปรียบผู้อื่น ตามมาตรา 346 และความผิดฐานฉ้อโกงประกันภัย ตามมาตรา 347 ซึ่งวัตถุแห่งการกระทำของความผิดฐานฉ้อโกงกรณีเฉพาะนี้ จะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละกรณี โดยกฎหมายบัญญัติเพื่อคุ้มครองตามสถานการณ์ของสังคม

การบริการไม่ใช่ทรัพย์สิน (Saenguthai, 2010, p. 333) ผู้ที่ได้รับบริการไปโดยไม่เสียชำระราคา จึงไม่มีความผิดฐานฉ้อโกง (Nakornpat, 2017, pp. 1-4) จึงสะท้อนให้เห็นว่าตามกฎหมายไทย ศาลเห็นว่าการฉ้อโกงบริการไม่มีความผิดทางอาญา เป็นเพียงการผิดสัญญาทางแพ่งเท่านั้น ประกอบกับมุมมองของการบังคับใช้กฎหมายอาญาที่ต้องตีความอย่างเคร่งครัด ความเห็นของนักวิชาการทางด้านกฎหมายจึงมีความเห็นในทำนองเดียวกันว่า การบริการ ไม่ปรากฏอยู่ทั้งในความหมายของความผิดฐานฉ้อโกงกรณีทั่วไป และความผิดฐานฉ้อโกงกรณีเฉพาะ เนื่องจากบริการไม่ใช่ทรัพย์สิน ตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา เพราะแม้บริการจะมีราคาสามารถคิดเป็นเงินได้ก็ตาม แต่การบริการไม่ใช่วัตถุมีรูปร่าง และไม่สามารถถือเอาได้ และเมื่อไม่เป็นทรัพย์สิน จึงไม่เข้าองค์ประกอบของความผิดฐานฉ้อโกงกรณีทั่วไป อีกทั้ง การบริการไม่ใช่แรงงาน ค่าอาหารหรือค่าเช่าอยู่โรงแรม และค่าประกันภัย ตามความหมายของความผิดฐานฉ้อโกงกรณีเฉพาะอีกด้วย จึงไม่อาจเข้าองค์ประกอบของความผิดต่าง ๆ นั้นได้

คำว่า บริการ นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (Dictionary of The Royal Society B.E. 2554 in Wording of Service) ได้ให้ความหมายอยู่สองความหมาย ความหมายที่หนึ่ง บริการ (คำกริยา) หมายความว่า ปฏิบัติรับใช้ ให้ความสะดวกต่าง ๆ เช่น ร้านนี้บริการลูกค้าดี และความหมายที่สอง บริการ (คำนาม) หมายความว่า การปฏิบัติรับใช้การให้ความสะดวกต่าง ๆ เช่น ให้บริการ ใช้บริการ ส่วนคำว่า บริการ หรือ Service Black's Law Dictionary ได้มีคำจำกัดความอยู่สองความหมาย กล่าวคือ ความหมายอย่างกว้างและความหมายอย่างแคบ ความหมายที่หนึ่ง บริการ ความหมายอย่างกว้าง หมายถึง การจัดการรับใช้ให้ และความหมายที่สอง บริการความหมายอย่างแคบ หมายถึง การชำระดอกเบี้ย (หนี้) เช่น การขาดดุลบริการ ส่วนคำว่า บริการสาธารณะนั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (Dictionary of The Royal Society B.E. 2554 in Wording of Public Service) ได้ให้ความหมาย ดังนี้ บริการสาธารณะ (คำนาม) หมายความว่า กิจการอันจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นส่วนรวมที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้นเพื่อบริการแก่ประชาชน เช่น กิจการสาธารณูปโภค กิจการขนส่งคนโดยสาร (Office of the Royal Society, 2011)

ปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก การที่ประเทศต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สาเหตุเพราะต้องการยกระดับมาตรฐานการครองชีพ (Standard of Living) และความเป็นอยู่ของประชาชน (Well Being) ให้ดีขึ้น บริการสาธารณะจึงเป็นการสนองตอบความต้องการทางสังคมและปัจเจกชนที่เป็นสมาชิกของสังคม โดยเฉพาะสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่สำคัญในประเทศไทย ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และโทรคมนาคม ส่งผลให้รูปแบบของการฉ้อโกงได้เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่น การแอบใช้ไฟฟ้า การโกงมิเตอร์วัดไฟฟ้า หรือมิเตอร์วัดการใช้สาธารณูปโภคต่าง ๆ หรือการแอบใช้น้ำ การแย่งคลื่นสัญญาณ การใช้โทรศัพท์หรือเคเบิลทีวี โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเป็นของตนเอง การกระทำความผิดที่กล่าวเข้าข่ายของลักษณะที่เป็น การได้ไปซึ่งบริการสาธารณะโดยการหลอกลวง หรือการฉ้อโกงบริการสาธารณะ เนื่องจากผู้กระทำความผิดมีเจตนาทุจริตที่จะใช้บริการต่าง ๆ โดยตั้งใจที่จะไม่จ่ายค่าบริการสาธารณะตั้งแต่แรก ซึ่งเป็นการได้ผลประโยชน์โดยวิธีการหลอกลวง ทั้งนี้ การฉ้อโกงบริการสาธารณะเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ซึ่งถือว่าการกระทำความผิดที่สมควรได้รับการดำเนินคดีและรับโทษตามกฎหมายไม่ต่างกับการฉ้อโกงทรัพย์สินในกรณีอื่น อีกทั้งยังเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่งที่สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันยังคงมีช่องว่างที่ไม่สามารถเอาผิดและลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ แม้จะมีพระราชบัญญัติที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อลงโทษและแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะในบางกรณี แต่ก็ยังคงมีการบังคับใช้ที่ขาดประสิทธิภาพ (Chuchuai, 2018, pp. 3-4)

เนื้อหา

1. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะ นิยามและความหมายของบริการและบริการสาธารณะ วิวัฒนาการของบทบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกง ในกฎหมายไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เหตุผลการบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะ และสิ่งที่กฎหมายมุ่งจะคุ้มครอง สภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย และความเหมาะสมในการกำหนดความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยศึกษาเปรียบเทียบ ทั้งตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ

2. แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน

2.1 แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวกับการกำหนดความรับผิดทางอาญา

เมื่อกฎหมายสอดคล้องกับจารีตประเพณี ศาสนา และศีลธรรมแล้ว ผู้ที่จะฝ่าฝืนกฎหมายก็จะคิดว่าตนมิได้ฝ่าฝืนเฉพาะแต่กฎหมายเท่านั้น แต่ยังฝ่าฝืนศีลธรรม จารีตประเพณีที่ควบคู่สังคมอยู่ด้วยอย่างไรก็ตาม เมื่อสังคมมีพัฒนาการเจริญก้าวหน้าจนเกิดความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น กฎเกณฑ์ทางศีลธรรมย่อมไม่เพียงพอสำหรับการกำหนดความผิดทางอาญ่อีกต่อไป ทำให้กฎหมายในปัจจุบันไม่มีความสัมพันธ์กับศีลธรรม สามารถแยกออกจากกันได้ ฝ่ายนิติบัญญัติมิได้นำหลักศีลธรรม

มาเป็นสิ่งกำหนดความผิดอาญาอีกต่อไป เมื่อไม่สามารถนำหลักศีลธรรมมากำหนดความผิดอาญาได้เหมือนก่อน ประกอบกับสภาพบังคับของกฎหมายอาญาที่มีความรุนแรง จำกัดสิทธิ เสรีภาพของบุคคล และจากการพิจารณาวัตถุประสงค์และภารกิจของกฎหมายอาญาจะเห็นได้ว่าเป็นการกล่าวถึงสิ่งที่กฎหมายอาญาต้องการควบคุมคุ้มครองโดยกว้าง ครอบคลุมถึงพฤติกรรมเกือบทุกประเภท จึงยังไม่อาจใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดทางอาญาได้เช่นกัน จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาและค้นหาหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดทางอาญา เพื่อให้สามารถกำหนดขอบเขตกฎหมายอาญาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น (Petchsiri, 2013, p. 51) มิฉะนั้นจะทำให้เกิดปัญหากฎหมายอาญาเพื่อ (Overcriminalization) ขึ้นได้ (Na Nakorn, 2004, pp. 1-2)

การบัญญัติความผิดทางอาญามีขึ้นเพื่ออธิบายว่าการกระทำใดควรเป็นความผิดทางอาญา โดยเห็นได้ชัดจากกฎหมายอาญาซึ่งเป็นกฎหมายที่มีสภาพบังคับรุนแรง กล่าวคือ มีการกำหนดบทลงโทษไว้ 5 สถาน ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน โทษอาญาจะต้องมีประสิทธิภาพในการยับยั้งมิให้คนที่กระทำความผิดแล้วหันกลับไปทำผิดอีก และจะต้องมีประสิทธิภาพในการที่จะยับยั้งมิให้คนอื่นเลียนแบบกระทำความผิดนั้น ในทางตรงข้าม หากโทษทางอาญาไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้เกิดการซ้ำ (Recidivism) หรืออาชญากรรมเลียนแบบ และแสดงถึงความล้มเหลวของกฎหมายอาญา (Srisanit, 2019, p. 187)

รัฐใช้กฎหมายอาญาเป็นเครื่องมือในการทำหน้าที่ดูแลประชาชนของตนให้มีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน โดยใช้กฎหมายอาญาในการกำหนดว่าการกระทำหรือไม่กระทำการใดบ้างเป็นความผิด และมีบทลงโทษอย่างชัดเจน (Aangsuwan, 1998, p. 112) ฉะนั้น การบัญญัติกฎหมายอาญาจึงต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพของประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญด้วยเสมอ ทั้งนี้ ตามมาตรา 77 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

2.2 ทฤษฎีการลงโทษทางอาญา

ทฤษฎีการลงโทษในปัจจุบันแบ่งออกเป็นสองทฤษฎีใหญ่ คือ ทฤษฎีทดแทน (Retributive Theory) และทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utilitarian Theory) ซึ่งเคยมีผู้เสนอการแยกความแตกต่างของสองทฤษฎีนี้ว่า ทฤษฎีทดแทนเป็นทฤษฎีที่มองอดีตโดยลงโทษเพื่อทดแทนสิ่งที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำแล้ว ในขณะที่ทฤษฎีอรรถประโยชน์เกี่ยวพันกับอนาคตโดยมุ่งที่ผลของการลงโทษ อย่างไรก็ตาม การแบ่งแยกเช่นนี้ไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับเนื่องจากความพอใจของผู้เสียหายอันเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีทดแทนถือเป็นการมองผลของการลงโทษด้วย ดังนั้น พื้นฐานการแยกความแตกต่างของทฤษฎีทั้งสองจึงมุ่งไปยังความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิดที่ต้องมีต่อผู้เสียหายกับผลของการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดต่อผู้อื่น (Jaihar, 2000, pp. 20-21)

ทฤษฎีทดแทน (Retributive Theory) เป็นทฤษฎีที่นำแนวคิดเรื่องการแก้แค้น (Revenge) อันเป็นความคิดดั้งเดิมของมนุษยชาติมาผสมผสานกันหลักความยุติธรรมในปัจจุบัน เพื่อมิให้ถือได้ว่าเป็นกรณีเดียวกันกับการแก้แค้นในสังคมดั้งเดิม การลงโทษอันจะถือว่าชอบธรรมตามหลักการของทฤษฎีทดแทนนี้จะต้อง

ประกอบด้วยเงื่อนไขสามประการ (Jaihar, 2000, pp. 21-23) กล่าวคือ ประการที่หนึ่ง การทดแทนความเสียหาย (Vindication) หมายถึง การลงโทษอันจะถือว่าถูกต้องนั้นต้องกระทำเพื่อแก้ไขความเสียหายที่ผู้กระทำได้ก่อขึ้นหรือทดแทนความรู้สึกของผู้เสียหายที่สูญเสียไปเนื่องมาจากการกระทำความผิด ประการที่สอง ความเป็นธรรม (Fairness) มีหลักการว่า การจะให้กฎหมายมีผลคุ้มครองประโยชน์สุขส่วนรวม ทุกคนจะต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย การกระทำความผิดฝ่าฝืนกฎหมายอาญาแต่ละครั้งเป็นการเอาเปรียบผู้อื่นที่เชื่อฟังกฎหมาย ดังนั้น การลงโทษผู้กระทำผิดจึงเป็นการทำให้ผู้กระทำผิดและผู้ที่เกี่ยวข้องฟังกฎหมายตระหนักว่า บุคคลที่ละเมิดกฎหมายจะต้องถูกดำเนินคดีและผู้ที่ได้ประโยชน์จากการฝ่าฝืนกฎหมายจะต้องถูกลงโทษ ด้วยเหตุนี้การลงโทษแก่ผู้กระทำผิดจึงควรมีความรุนแรงเทียบเท่าความได้เปรียบของผู้กระทำที่ได้รับจากการฝ่าฝืนกฎหมาย โดยถือว่าผู้กระทำผิดได้ชำระหนี้อันเกิดจากการกระทำของตนให้กับทุกคนที่เชื่อฟังกฎหมาย และเมื่อชำระแล้วก็กลับคืนสู่สังคมในฐานะพลเมืองดี (Murphy, 1979, p. 84) และประการที่สาม ความได้สัดส่วน (Proportionality of Punishment) เห็นว่าจำนวนโทษที่ผู้กระทำผิดควรจะได้รับจะต้องเท่ากันกับความเสียหายที่เขาได้กระทำความผิดไป แต่จะถือหลักใดมาพิจารณาว่าโทษจำนวนเท่าใดจึงจะได้สัดส่วนกับความผิดที่ผู้กระทำได้ก่อขึ้นนั้น ต้องพิจารณาถึงสภาพและความหนักเบาของความผิดซึ่งประกอบด้วยความร้ายแรงของความเสียหายในทางการกระทำและผลต่อสังคมอันเกิดจากการกระทำผิดนั้น (Jaihar, 2000, p. 23)

ทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utilitarian Theory) รากฐานของแนวคิดในการลงโทษเพื่ออรรถประโยชน์นี้เชื่อกันว่า เริ่มมาจากคำกล่าวของโทมัส ฮอบบส์ (Thomas Hobbes) ว่า “การแก้แค้นหรือลงโทษบุคคลไม่ควรจะพิจารณาเพียงความร้ายแรงในอดีตอันเกิดจากความน่าตำหนิของผู้นั้น แต่ควรพิจารณาถึงผลดีที่สุุดอันจะตามมาจากการลงโทษด้วย” (Hobbes, 1987, p. 79) จึงเกิดเป็นแนวคิดว่าการลงโทษควรกระทำเฉพาะแต่ในกรณีที่มุ่งจะแก้ไขผู้กระทำผิดหรือตักเตือนมิให้ผู้อื่นเอาเป็นเยี่ยงอย่าง การลงโทษตามทฤษฎีอรรถประโยชน์นี้ก่อให้เกิดผลดีสามประการ (Jaihar, 2000, pp. 28-34) กล่าวคือ ประการที่หนึ่ง เพื่อข่มขู่หรือยับยั้ง (Deterrence) กล่าวคือ เป็นการข่มขู่หรือยับยั้งบุคคลมิให้กระทำความผิดอาญาขึ้นอีกในอนาคต ซึ่งมีผลต่อผู้กระทำผิดและต่อประชาชนทั่วไปที่คิดจะกระทำความผิดด้วย ดังนั้น การข่มขู่จึงเป็นทั้งการข่มขู่เฉพาะตัวผู้กระทำผิด (Specific Deterrence) หมายความว่า การลงโทษมีผลเป็นการข่มขู่ผู้กระทำผิดให้กลัวและไม่กล้ากระทำความผิดฐานนี้อีก กับเป็นการข่มขู่ทั่วไป (General Deterrence) หมายความว่า การลงโทษผู้กระทำผิดมีผลเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างของบุคคลทั่วไป ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการข่มขู่ ผู้มีอำนาจลงโทษจะต้องกำหนดบทลงโทษที่ทำให้ผู้กระทำผิดได้รับผลร้ายจากการถูกลงโทษมากกว่าผลดีซึ่งผู้กระทำผิดได้รับการกระทำผิดนั้น ประการที่สอง เพื่อแก้ไขหรือฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำผิด (Reformation and Rehabilitation) กล่าวคือ การลงโทษจะต้องมีจุดมุ่งหมายต่อตัวผู้กระทำผิดโดยตรง มิได้ต้องการให้มีผลถึงบุคคลอื่น โดยมีเป้าหมายที่จะใช้การลงโทษเป็นวิธีเปลี่ยนหรือแก้ไขนิสัยย่ำแย่ทางจิตใจของผู้กระทำให้ลดความรู้สึกต่อต้านกฎหมายและกลับมาเห็นดีเห็นชอบกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ตลอดจนมีความสามารถในการยับยั้งตนเองมิให้คิดหรือกระทำการอันเป็น

ความผิดอีก ซึ่งแนวคิดนี้มีอิทธิพลอย่างมากในประมวลกฎหมายอาญาของไทยและแนวปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในเรือนจำ และประการที่สาม เพื่อตัดโอกาสมิให้ผู้นั้นกระทำความผิด (Incapacitation) กล่าวคือ พิจารณาว่าการลงโทษทำให้บุคคลนั้นหมดความสามารถในการกระทำความผิด สังคมจึงปลอดภัยจากการกระทำความผิดซึ่งเกิดจากการกระทำของบุคคลนั้นในระหว่างที่บุคคลดังกล่าวต้องได้รับโทษ ความมุ่งหมายของแนวคิดนี้จึงคล้ายกับการลงโทษเพื่อข่มขู่หรือเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด แตกต่างตรงความมุ่งหมายในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำด้วยวิธีทำให้ผู้กระทำความผิดหมดโอกาสในการกระทำความผิดอย่างใดก็ตาม วิธีการลงโทษที่ดีตามแนวคิดนี้จะต้องเป็นวิธีที่ทำให้ผู้นั้นหมดโอกาสกระทำความผิดอีก เช่น การประหารชีวิต หรือการเนรเทศ หรือการจำคุกมีกำหนดเวลา

จากทฤษฎีทั้งสอง ผู้เขียนเห็นว่า ในการกำหนดโทษควรใช้ทฤษฎีทั้งสองควบคู่กันไปโดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพของผู้กระทำความผิด กล่าวคือ ในการบัญญัติโทษทางอาญาของการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะ ควรจะคำนึงถึงหลักการลงโทษต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด ซึ่งเป็นความน่าตำหนิตามศีลธรรมของผู้กระทำความผิดอันเป็นแนวคิดตามทฤษฎีทดแทน แต่ถ้าเป็นการกระทำความผิดที่เกิดจากนิสัย ความเคยชิน หรือความสะเพร่าของผู้กระทำแล้ว ควรจะมีบทบัญญัติสำหรับโทษฐานไม่เช็ดหลาบอันเป็นแนวคิดตามทฤษฎีอรรถประโยชน์ หากการกระทำนั้นกระทบต่อสังคมหรือระบบเศรษฐกิจของประเทศ ก็ควรจะกำหนดบทลงโทษเด็ดขาดรุนแรง เพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งมิให้เกิดอาชญากรรมขึ้นอีก อันสอดคล้องกับแนวคิดตามทฤษฎีอรรถประโยชน์

2.3 วิวัฒนาการของบทบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงในกฎหมายไทย

ความผิดฐานฉ้อโกงของประเทศไทยเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยมีการตรากฎหมายเรื่อง ฉ้อ ไว้ในพระไอยการอาญาหลวง (Weerawes, 2019, p. 1) ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ออกประกาศลักษณะฉ้อ ร.ศ. 119 ซึ่งมีลักษณะเป็นกฎหมายอาญาที่มีการวางแนวทางของความผิดฐานฉ้อโกงให้เป็นรูปเป็นร่างขึ้น โดยผู้ร่างได้แนวความคิดมาจากหลักกฎหมายของประเทศอังกฤษ มีการแบ่งแยกความรับผิดชอบทางแพ่งและทางอาญาออกจากกัน เช่น มีการลงโทษผู้ฉ้อในทางอาญาและในขณะเดียวกันผู้เสียหายอาจเรียกค่าชดใช้ในส่วนที่ตนเสียไปในทางแพ่งได้ ความผิดดังกล่าวจำแนกออกเป็นสามฐานความผิด (Chanhom, 2019, p. 254) ได้แก่ ความผิดฐานที่หนึ่ง ความผิดฐานหลอกลวงเอาเงินหรือของจากผู้อื่นโดยจงใจ ตามมาตรา 1 ความผิดฐานที่สอง ความผิดฐานการหลอกลวง หลอกแลก หรือหลอกให้เป็นประกันเพื่อเอาประโยชน์ ตามมาตรา 4 และความผิดฐานที่สาม ความผิดฐานการนำทรัพย์สินที่ได้ให้เป็นประกันแล้วมาหลอกลวง หลอกแลก หรือหลอกให้เป็นประกันอีกครั้งโดยไม่ได้บอกกล่าวแก่ผู้ซื้อ ผู้แลก หรือผู้รับประกัน เพื่อเอาประโยชน์ ตามมาตรา 5

จะเห็นได้ว่า ประกาศลักษณะฉ้อ ร.ศ. 119 มีลักษณะเป็นกฎหมายอาญาและแยกกฎหมายแพ่งออกจากกันอย่างแท้จริง ต่อมาเมื่อกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ประกาศยกเลิก

กฎหมายลักษณะฉ้อ ร.ศ. 119 ทำให้ประกาศลักษณะฉ้อ ร.ศ. 119 ถูกยกเลิกไป ความผิดฐานฉ้อโกงตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 บัญญัติขึ้นมาตามแนวความคิดของประเทศฝรั่งเศส (Weerawes, 2019, p. 2) เมื่อพิจารณาแล้ว อาจกล่าวได้ว่ามีหลักเกณฑ์คล้ายกับประกาศลักษณะฉ้อฉบับเดิม แต่ได้ขยายไปถึงการหลอกลวงให้ผู้ถูกหลอกลวง ทำ ถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญด้วย เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญฉบับปัจจุบันแล้ว จะเห็นได้ว่า มีข้อความเป็นไปในทำนองเดียวกัน นอกจากนี้ประมวลกฎหมายอาญฉบับปัจจุบันยังได้ตัดความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ออกไปบัญญัติเป็นอีกหมวดหนึ่งต่างหากอีกด้วย กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 นี้ใช้บังคับมาเป็นเวลาประมาณ 48 ปี จนถึง พ.ศ. 2500 ก็ถูกยกเลิกไป โดยมีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499 ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบัน และใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 ความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติไว้ในลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หมวด 3 ความผิดฐานฉ้อโกง ตั้งแต่มาตรา 341 ถึงมาตรา 348 โดยผู้เขียนขอแบ่งความผิดฐานฉ้อโกง ออกเป็นสองลักษณะ ลักษณะที่หนึ่ง ความผิดฐานฉ้อโกงกรณีทั่วไป ตั้งแต่มาตรา 341 ถึงมาตรา 343 และลักษณะที่สอง ความผิดฐานฉ้อโกงกรณีเฉพาะ ตั้งแต่มาตรา 344 ถึงมาตรา 347 ดังที่ได้อธิบายไว้แล้วข้างต้น

2.4 ความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะตามกฎหมายต่างประเทศ

จากการศึกษาความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะตามกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) คือ ประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) คือ ประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมนี พบว่ามีการบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะแตกต่างกันออกไปตามบริบทในสังคม

ประเทศอังกฤษ ในปี ค.ศ.1978 ได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ค.ศ.1968 (Theft Act 1968) ซึ่งมีการเพิ่มเติมฐานความผิดเกี่ยวกับการได้รับบริการโดยใช้กลอุบาย (Obtaining Services by Deception) แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องความบกพร่องในการบังคับใช้ (Ormerod, 2011, pp. 870-871) ไม่สามารถครอบคลุมการการฉ้อโกงบริการได้ ทั้งนี้ เพื่อให้มีกฎหมายครอบคลุมการกระทำความผิดในลักษณะของการฉ้อโกงบริการได้ (Holroyd, 2003, pp. 31-35) จึงได้ประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการฉ้อโกงไว้เป็นกรณีเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการฉ้อโกง (The Fraud Act 2006) ซึ่งได้มีการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการได้ไปซึ่งบริการโดยการทุจริต (Obtaining Services Dishonestly) ไว้ในมาตรา 11 ผู้เขียนเห็นว่า ประเทศอังกฤษไม่ได้มีการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการได้ไปซึ่งบริการโดยการทุจริตกรณีเฉพาะไว้ แต่จะมีบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการได้ไปซึ่งบริการโดยการทุจริตไว้กว้าง ๆ รวมบริการทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นบริการสาธารณะ บริการที่จัดทำโดยเอกชน หรือบริการโดยปัจเจกชน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การได้ไปซึ่งบริการสาธารณะโดยการหลอกลวง หรือการฉ้อโกงบริการสาธารณะ โดยเฉพาะสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่สำคัญกรณีโทรคมนาคม เช่น บุคคลมีเจตนาทุจริตขอรับบริการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตที่จะต้องมีการชำระเงิน แต่หลีกเลี่ยงการชำระเงิน เมื่อตนมีหน้าที่ต้องชำระ หรือการติดตั้งเครื่องถอดรหัส (Decoder) ที่โทรศัพท์เพื่อให้สามารถรับชม

โทรศัพท์ได้ ทางเคเบิล หรือช่องทางดาวเทียมที่เรียกเก็บค่าบริการ แต่หลีกเลี่ยงการชำระเงิน เมื่อตนมีหน้าที่ต้องชำระ ตลอดจนการขอรับบริการโดยให้ข้อมูลเท็จกับระบบคอมพิวเตอร์หรือเครื่องจักร

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประมวลกฎหมายอาญาดั้งเดิม (Model Penal Code) ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงไว้เช่นเดียวกัน โดยใช้ชื่อความผิดว่า Theft by Deception ไว้ในมาตรา 223.3 กล่าวคือ เป็นความผิดที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับทรัพย์สินจากผู้อื่นและจะต้องมุ่งหมายเพื่อหลอกลวงด้วย นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยการฉ้อโกงยังได้ขยายขอบเขตครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เช่น การฉ้อโกงทางจดหมาย เป็นต้น การได้ไปซึ่งบริการสาธารณะ โดยการหลอกลวง หรือ การฉ้อโกงบริการสาธารณะ พบว่าประมวลกฎหมายอาญาดั้งเดิม (Model Penal Code) มีการบัญญัติความผิดฐานแสวงหาประโยชน์จากการบริการโดยมิชอบ (Theft of Services) ตามมาตรา 223.7 และได้เผยแพร่ประมวลกฎหมายอาญาดั้งเดิม นี้ในปี ค.ศ. 1962 เพื่อเป็นแบบอย่างให้มลรัฐต่าง ๆ ได้นำไปพิจารณาในการบัญญัติกำหนดความผิดสำหรับการกระทำดังกล่าวในแต่ละมลรัฐ (Siriwattanawong, 2005, p. 49) เช่น มลรัฐแคนซัส ได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ความผิดฐานแสวงหาประโยชน์จากการบริการโดยมิชอบเหมือนกับความผิดฐานแสวงหาประโยชน์จากการบริการโดยมิชอบ ตามประมวลกฎหมายอาญาดั้งเดิม โดยมลรัฐแคนซัสได้ขยายความไปถึงกรณีการโกงมิเตอร์ไฟฟ้า หรือมิเตอร์ก๊าซ หรือมิเตอร์วัดการใช้สาธารณูปโภคต่าง ๆ ก็ถือว่ามีความผิดฐานแสวงหาประโยชน์จากการบริการโดยมิชอบ ตามมาตรา 21-3704 ดังจะเห็นได้จากอนุมาตรา (C) ที่ได้วางหลักเกณฑ์การแทรกแซงไว้ในกรณีของการโกงมิเตอร์ไฟฟ้า หรือมิเตอร์วัดก๊าซ หรือมิเตอร์วัดการใช้สาธารณูปโภคต่าง ๆ การต่อท่อน้ำเพื่อให้ได้ไปซึ่งการบริการ หรือท่อน้ำในการส่งสาธารณูปโภค อันเป็นการบริการของรัฐหรือเทศบาล รวมทั้งการแอบใช้ไฟฟ้า หรือก๊าซธรรมชาติ หรือการใช้โทรศัพท์หรือเคเบิลทีวีของผู้อื่น

ประเทศฝรั่งเศส กำหนดความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงและความผิดที่คล้ายคลึงกันไว้ในหมวด 3 ของประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ตั้งแต่มาตรา 313 - 1 จนถึงมาตรา 313 - 9 โดยจำแนกออกเป็นสามส่วน ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง ว่าด้วยการได้ประโยชน์มาโดยการฉ้อโกง ส่วนที่สอง ว่าด้วยความผิดที่คล้ายคลึงกับความผิดฐานฉ้อโกง และส่วนที่สาม ว่าด้วยการรับโทษหนักขึ้นสำหรับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล (Chanhom, 2019, p. 252) ความผิดส่วนที่หนึ่ง วางหลักการเกี่ยวกับการฉ้อโกงไว้ในมาตรา 313-1 ว่าเป็นการหลอกลวงบุคคล ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ด้วยการใช้อ้างอิงหรือการแสดงความสามารถอันไม่เป็นจริง ใช้กลอุบายอันมิชอบด้วยกฎหมายชักจูงผู้อื่นหรือบุคคลที่สามให้หลงเชื่อแล้วโอนเงิน สิ่งมีค่าหรือทรัพย์สิน รวมทั้งบริการ หรือยอมกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด อันเป็นการก่อหนี้หรือปลดหนี้ (Chanhom, 2019, p. 252) นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์ เช่น การฉ้อโกง โดยบุคคลผู้ใช้อำนาจรัฐหรือผู้ทำหน้าที่ให้บริการสาธารณะ การชักจูงบุคคลที่มีความอ่อนแออย่างยิ่ง เนื่องจากอายุ ความป่วยเจ็บ ทูพพลภาพ ความพิการ การตั้งครมภ์ เป็นต้น (Tomlinson, 2008, pp. 172-173)

ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสยังได้ระวางโทษสำหรับการพยายามกระทำความผิดไว้ เช่นเดียวกับความผิดสำเร็จอีกด้วย (Tomlinson, 2008, p. 173) ส่วนความผิดที่คล้ายคลึงกับการได้มาโดยการฉ้อโกง ประกอบด้วย การที่ผู้กระทำรู้ว่าไม่สามารถชำระราคาเกี่ยวกับค่าอาหารหรือเครื่องดื่ม ค่าจองและค่าที่พัก ค่าเชื้อเพลิง หรือน้ำมัน เป็นต้น (Tomlinson, 2008, pp. 173-174) มาตรา 313 - 1 ไม่ได้บัญญัติ การได้ไปซึ่งบริการสาธารณะโดยการหลอกลวง หรือการฉ้อโกงบริการสาธารณะไว้เป็นกรณีเฉพาะ แต่มีการบัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานฉ้อโกงบริการรวมอยู่ในความผิดฐานฉ้อโกงกรณีทั่วไป คือ การบริการเป็นองค์ประกอบของความผิดการฉ้อโกง โดยมีวิธีการหลายประการ กล่าวคือ การหลอกลวงผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ด้วยการใช้ชื่อปลอมหรือการแสดงความสามารถอันเป็นเท็จ หรือการปิดบังความสามารถที่แท้จริง หรือใช้กลอุบายอันมิชอบด้วยกฎหมาย ชักจูงผู้อื่นหรือบุคคลที่สามให้หลงเชื่อแล้วโอนเงิน สิ่งมีค่า หรือทรัพย์สิน รวมทั้งบริการหรือยอมกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นการก่อหนี้หรือปลดหนี้ คำว่า รวมทั้งบริการ หมายถึงบริการทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นบริการสาธารณะ หรือบริการที่จัดทำโดยเอกชน เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสไม่ได้กำหนดนิยามของคำว่าบริการ เอาไว้เป็นการเฉพาะ

บทวิเคราะห์ วิจารณ์ และข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) ยึดกฎหมายเป็นหลักในการพิจารณาพิพากษาคดี ดังนั้น ศาลก็ต้องหยิบยกกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้ในการพิจารณาคัดสินคดี ซึ่งที่ผ่านมานั้นมีคำพิพากษาที่มีประเด็นเกี่ยวกับการฉ้อโกงบริการสาธารณะ ได้แก่ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 481/2549 ซึ่งมีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 481/2549 ศาลฎีกาพิพากษาว่า จำเลยกับพวกลักเอากระแสไฟฟ้าไปใช้ด้วยการทำให้มิเตอร์ไฟฟ้าไม่หมุนเพื่อให้ ตัวเลขวัดการใช้ไฟฟ้าไม่เคลื่อนที่ ซึ่งก็ตรงกับข้อเท็จจริงตามรายงานการสืบเสาะและพินิจ พฤติการณ์ดังกล่าวย่อมแสดงว่าจำเลยกระทำโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเอากระแสไฟฟ้าของผู้เสียหายไปใช้โดยไม่เสียค่าไฟฟ้าเป็นสำคัญ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์ และตรงตามคำบรรยายฟ้องและคำขอให้ลงโทษของโจทก์แล้ว จึงไม่ต้องพิจารณาต่อไปว่าการกระทำของจำเลยจะเป็นความผิดฐานร่วมกันทำให้เสียทรัพย์หรือไม่ ... (Judgment of Supreme Court 481/2549, 2019) จากคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวนี้นี้ จะเห็นได้ว่า ศาลตีความไปในความหมายของคำว่า ทรัพย์ ไม่ใช่ ทรัพย์สิน ซึ่งก่อให้เกิดผลเสีย คือ ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะได้ เช่น ชาวเจ้าของบ้านหัวหมอโกงค่าไฟฟ้า (Bright TV, 2019) ซึ่งหากไม่สามารถที่จะไปปรับเปลี่ยนการตีความของศาลหรือแนวคำพิพากษาของศาลได้ เห็นว่า ควรมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายให้มีความชัดเจนในเรื่อง การฉ้อโกงการบริการสาธารณะให้เป็นความผิดฐานฉ้อโกงเพิ่มเติมโดยเฉพาะ ความผิดใดบ้างที่สมควรกำหนดเป็นความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะ

ในประเทศไทย โดยเฉพาะสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่สำคัญในประเทศไทย ซึ่งได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และโทรคมนาคม

กรณีไฟฟ้า ผู้เขียนเห็นว่าพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2503 ไม่ได้กำหนดบทลงโทษไว้ในพระราชบัญญัติ มีเพียงพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 ที่มีบทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะไว้ในลักษณะของการลักลอบใช้บริการโดยไม่มีสิทธิ กล่าวคือ มาตรา 139 วางหลักเกณฑ์ว่า ผู้ใดลักลอบใช้บริการของผู้รับใบอนุญาตโดยไม่มีสิทธิ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมีการนิยามคำว่าพลังงานและกิจการไฟฟ้าไว้ในมาตรา 5 ว่าพลังงาน หมายความว่า ไฟฟ้าหรือก๊าซธรรมชาติ และ กิจการไฟฟ้า หมายความว่า การผลิต การจัดให้ได้มา การจัดส่ง การจำหน่ายไฟฟ้า หรือการควบคุมระบบไฟฟ้า เป็นต้น อีกทั้งหากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ผู้ลักลอบใช้บริการของผู้รับใบอนุญาตโดยไม่มีสิทธิ ไม่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ เนื่องจากไม่เข้าหลักเกณฑ์ ตามมาตรา 140 ที่ว่าบรรดาความผิดตามมาตรา 131 มาตรา 132 มาตรา 134 หรือมาตรา 138 วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และในกรณีที่มีการกระทำความผิดปรากฏต่อพนักงานสอบสวน และผู้กระทำความผิดยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการเพื่อดำเนินการพิจารณาเปรียบเทียบโดยเร็ว เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่ได้เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดี เลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้เขียนเห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวมีประสิทธิภาพแล้ว ไม่จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะ กรณีการแอบใช้ไฟฟ้า หรือการโก่งมิเตอร์วัดไฟฟ้าในประมวลกฎหมายอาญา อีกทั้งบทบัญญัติดังกล่าวมีมาตรการลงโทษที่รุนแรง คือ ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่อย่างไรก็ตามมาตราดังกล่าวก็ยังไม่ครอบคลุมการกระทำความผิดในลักษณะอื่น ๆ เพื่อให้ได้บริการของผู้รับใบอนุญาต เช่น การฉ้อโกงเพื่อให้ได้รับบริการของผู้รับใบอนุญาตโดยไม่มีสิทธิ จึงสมควรแก้ไขปรับปรุง มาตรา 139 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 ให้ครอบคลุมการกระทำความผิดในลักษณะอื่น ๆ ดังกล่าวนี้นี้ด้วย

กรณีประปา ผู้เขียนเห็นว่าพระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 ไม่ได้กำหนดบทลงโทษไว้ในพระราชบัญญัติ แต่ได้ออกระเบียบการประปานครหลวง ฉบับที่ 58 ว่าด้วยการดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและผลประโยชน์ของการประปานครหลวง พ.ศ. 2544 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดอย่างมีประสิทธิภาพ มีบทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะไว้ในลักษณะของการลักใช้น้ำ กล่าวคือ หมวด 2 การลักใช้น้ำ ข้อ 8 ได้กำหนดว่า เมื่อมีผู้กระทำความผิด เช่น มีการต่อท่อน้ำไปใช้โดยไม่ผ่านมาตรวัดน้ำ หรือถอดมาตรวัดน้ำแล้วใส่กลับครวไว้ หรือการกระทำให้มาตรวัดน้ำเดินช้าลง เป็นต้น ให้การประปานครหลวงพิจารณาการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย และให้เรียกเงินค่าปรับ เงินค่าทดแทน รวมทั้งเงินค่าเสียหายอื่น ๆ จากผู้กระทำความผิดด้วย และมีการนิยามคำว่าผู้กระทำความผิดและผู้ลักใช้น้ำไว้บททั่วไป ข้อ 4 ว่า

ผู้กระทำผิด หมายความว่า ผู้กระทำการใด ๆ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่นตามความผิดที่ระบุไว้ในหมวดต่าง ๆ ของระเบียบนี้ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินและผลประโยชน์ของการประปานครหลวง และ ผู้ลักใช้น้ำ หมายความว่า ผู้กระทำผิดด้วยการลักใช้น้ำของการประปานครหลวง หรือกระทำโดยอื่นใดเพื่อใช้น้ำโดยไม่เสียค่าน้ำ หรือเสียค่าน้ำน้อยกว่าที่ใช้จริง เป็นต้น

อีกทั้งหมวด 1 บททั่วไป ข้อ 6 กำหนดว่าผู้ใดกระทำความผิดตามหมวด 2 และหมวด 3 เมื่อได้ชำระเงินค่าปรับ เงินทดแทน เงินค่าเสียหายอื่นใดครบถ้วนแล้ว ให้ยุติเรื่อง ผู้เขียนเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวมีประสิทธิภาพ ไม่จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะ กรณีการแอบใช้น้ำหรือการโกงมิเตอร์วัดน้ำในประมวลกฎหมายอาญา เมื่อผู้กระทำความผิดตามหมวด 2 การลักใช้น้ำตามข้อ 8 ได้ชำระเงินค่าปรับ เงินทดแทน เงินค่าเสียหายอื่นใดครบถ้วนแล้วให้ยุติเรื่องตามข้อ 6 ระเบียบดังกล่าวเป็นการบัญญัติในลักษณะค่าปรับทางปกครองที่การประปานครหลวงมีสิทธิเรียกเงินค่าปรับ เงินค่าทดแทน รวมทั้งเงินค่าเสียหายอื่น ๆ และระเบียบดังกล่าวไม่ได้กำหนดบทลงโทษทางอาญาไว้ การประปานครหลวงเป็นผู้พิจารณาการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายซึ่งหมายถึงต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญาต่อไป ในที่นี้น่าจะหมายถึงการดำเนินคดีความผิดฐานลักทรัพย์กับผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย จึงสมควรแก้ไขปรับปรุง ข้อ 6 ในระเบียบการประปานครหลวง ฉบับที่ 58 ว่าด้วยการดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและผลประโยชน์ของการประปานครหลวง พ.ศ. 2544 ให้เพิ่มการกระทำความผิดซ้ำในระเบียบว่าไม่สามารถยุติเรื่องได้แม้ว่าจะมีการชำระค่าปรับ เงินทดแทน เงินค่าเสียหายอื่นใดครบถ้วนแล้วก็ตาม

กรณีโรตมคมนาคม ผู้เขียนเห็นว่าพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2545 มีบทกำหนดโทษไว้ในหมวด 10 และมีการนิยามคำว่ากิจการโทรคมนาคมและการประกอบกิจการโทรคมนาคมไว้ในมาตรา 4 ว่า กิจการโทรคมนาคม หมายความว่า กิจการโทรคมนาคมตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม และ การประกอบกิจการโทรคมนาคม หมายความว่า การประกอบกิจการในลักษณะที่เป็นผู้ให้บริการด้านกิจการโทรคมนาคมแก่บุคคลอื่นทั่วไป เป็นต้น พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2545 กำหนดบทกำหนดโทษไว้ในหมวด 10 ตั้งแต่มาตรา 67 จนถึงมาตรา 78 จากการศึกษาพบว่าไม่มีการบัญญัติความฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะหรือการหลอกลวงเพื่อให้ได้รับบริการโทรคมนาคมไว้ในพระราชบัญญัติ มีเพียงการบัญญัติความผิดฐานดักฟังโดยไม่ชอบ ตามมาตรา 74 ที่วางหลักเกณฑ์ว่า ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ เพื่อดักฟังไว้ ไซ้ประโยชน์ หรือเปิดเผยข้อความข่าวสารหรือข้อมูลอื่นใด ที่มีการสื่อสารทางโทรคมนาคมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมาตรา 77 วางหลักเกณฑ์ว่า บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ให้คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ และในกรณีที่การกระทำความผิดปรากฏต่อพนักงานสอบสวน และผู้กระทำความผิดยินยอมให้

เปรียบเทียบให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายังคณะกรรมการเพื่อการดำเนินการพิจารณาเปรียบเทียบปรับโดยเร็ว เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่ได้เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้เขียนเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวยังขาดประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะไว้ในประมวลกฎหมายอาญาต่อไป

ส่วนบริการสาธารณะครอบคลุมเพียงใดนั้น จากการศึกษาตำรากฎหมายประกอบกับพระราชบัญญัติที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อลงโทษและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ ผู้เขียนเห็นว่า ควรหมายความเฉพาะถึงบริการสาธารณะที่จัดทำรัฐ หรือจัดทำโดยผู้มีสิทธิหรือมีใบอนุญาตเท่านั้น ดังเห็นได้จาก พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 มาตรา 139 ที่คุ้มครองผู้รับใบอนุญาต ผู้เขียนเห็นว่าบริการของเอกชนเป็นเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยกันเป็นเรื่องสัญญาในทางธุรกิจไม่ได้กระทบต่อสังคมส่วนรวม ซึ่งแตกต่างกับบริการสาธารณะที่จัดทำโดยรัฐหรือจัดทำโดยผู้มีสิทธิหรือมีใบอนุญาตที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน เป็นผลประโยชน์สาธารณะที่กระทบต่อสังคมส่วนรวม ดังนั้นจึงไม่ควรครอบคลุมบริการของเอกชน

กฎหมายไทยมีการบัญญัติเพียงความผิดฐานฉ้อโกงกรณีทั่วไป และความผิดฐานฉ้อโกงกรณีเฉพาะ แต่ไม่ได้มีการบัญญัติไปถึงกรณีการฉ้อโกงบริการสาธารณะด้วย ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วการให้และรับบริการสาธารณะได้เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในสังคมปัจจุบันของประเทศไทย โดยเฉพาะสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่สำคัญในประเทศไทย ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และโทรคมนาคม การบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะจึงต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพของประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 77 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะออกเป็นสองกรณี ดังนี้

กรณีที่หนึ่ง การบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะเพิ่มเติมในกรณีที่จำแนกไว้ในประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2545 ไม่ได้มีการบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะหรือการหลอกลวงเพื่อให้ได้รับบริการโทรคมนาคมไว้ในพระราชบัญญัติ มีเพียงการบัญญัติความผิดฐานดักฟังโดยไม่ชอบ ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะให้ครอบคลุมการกระทำความผิดไว้กว้าง ๆ โดยบัญญัติถ้อยคำเพิ่มเติมเกี่ยวกับบริการสาธารณะไว้ในลักษณะ 12 ความผิดฐานฉ้อโกงกรณีทั่วไป ตามมาตรา 341 เนื่องจากความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ตามมาตรา 343 เป็นเรื่องที่กระทำความผิดต่อประชาชน แต่ความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะ เป็นเรื่องที่กระทำความผิดต่อรัฐหรือผู้ได้รับใบอนุญาต โดยบัญญัติดังนี้

มาตรา 341 บัญญัติว่า

“ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินหรือบริการสาธารณะที่จัดทำโดยรัฐหรือ

จัดทำโดยผู้ได้รับใบอนุญาต ... ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง หมายถึง ผู้ได้รับใบอนุญาตในการจัดทำบริการสาธารณะแก่บุคคลอื่นทั่วไป”

กรณีที่สอง แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติที่มีลักษณะเฉพาะให้ครอบคลุมการกระทำความผิดมากยิ่งขึ้น กรณีไฟฟ้า ผู้เขียนเห็นว่าพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ.2550 มีบทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะไว้ในลักษณะของการลักลอบใช้บริการโดยไม่มีสิทธิ ผู้ใดลักลอบใช้บริการของผู้รับใบอนุญาตโดยไม่มีสิทธิ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อีกทั้งหากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ผู้ลักลอบใช้บริการของผู้รับใบอนุญาตโดยไม่มีสิทธิ ไม่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ เนื่องจากไม่เข้าหลักเกณฑ์ ตามมาตรา 140 ผู้เขียนเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวมีประสิทธิภาพแล้ว อีกทั้งบทบัญญัติดังกล่าวมีมาตรการลงโทษที่รุนแรง คือ ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่อย่างไรก็ดีบทบัญญัติมาตราดังกล่าวก็ยังไม่ครอบคลุมการฉ้อโกงเพื่อให้ได้รับบริการของผู้รับใบอนุญาตโดยไม่มีสิทธิ จึงสมควรแก้ไขปรับปรุง มาตรา 139 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 ดังนี้

มาตรา 139 บัญญัติว่า

“ผู้ใดลักลอบใช้บริการของผู้รับใบอนุญาตโดยไม่มีสิทธิ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับอนุญาต หรือฉ้อโกงเพื่อให้ได้ไปซึ่งบริการของผู้รับใบอนุญาตโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ส่วนกรณีประปา ผู้เขียนเห็นว่าระเบียบการประปานครหลวง ฉบับที่ 58 ว่าด้วยการดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและผลประโยชน์ของการประปานครหลวง พ.ศ. 2544 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดอย่างมีประสิทธิภาพ มีบทกำหนดโทษผู้กระทำความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะไว้ในลักษณะของการลักใช้น้ำ เมื่อมีผู้กระทำความผิด เช่น มีการต่อท่อน้ำไปใช้โดยไม่ผ่านมาตรวัดน้ำ หรือถอดมาตรวัดน้ำแล้วใส่กลับศรวไว้ หรือการกระทำให้มาตรวัดน้ำเดินช้าลง เป็นต้น ให้การประปานครหลวงพิจารณาการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย และให้เรียกเงินค่าปรับ เงินค่าทดแทน รวมทั้งเงินค่าเสียหายอื่น ๆ จากผู้กระทำความผิดด้วย ผู้เขียนเห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวมีประสิทธิภาพแล้ว ไม่จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะ กรณีการแอบใช้น้ำ หรือการโก่งมิเตอร์วัดน้ำในประมวลกฎหมายอาญา เมื่อผู้กระทำความผิดตามหมวด 2 การลักใช้น้ำ ตามข้อ 8 ได้ชำระเงินค่าปรับ เงินทดแทน เงินค่าเสียหายอื่นใดครบถ้วนแล้วให้ยุติเรื่องตามข้อ 6 จึงสมควรแก้ไขปรับปรุง ข้อ 6 ในระเบียบการประปานครหลวง ฉบับที่ 58 ว่าด้วยการดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและผลประโยชน์ของการประปานครหลวง

พ.ศ. 2544 ให้เพิ่มการกระทำความผิดซ้ำในระเบียบว่าไม่สามารถยุติเรื่องได้ แม้ว่าจะมีการชำระค่าปรับเงินทดแทน เงินค่าเสียหายอื่นใดครบถ้วนแล้วก็ตาม ดังนี้

ข้อ 6 กำหนดว่า

“ผู้ใดกระทำความผิดตามหมวด 2 และหมวด 3 เมื่อได้ชำระเงินค่าปรับ เงินทดแทน เงินค่าเสียหายอื่นใดครบถ้วนแล้ว ให้ยุติเรื่อง

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง กระทำความผิดซ้ำ ไม่สามารถยุติเรื่องได้ แม้ว่าจะมีการชำระเงินค่าปรับ เงินทดแทน เงินค่าเสียหายอื่นใดแล้วก็ตาม ให้การประปานครหลวงพิจารณาการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายต่อไป”

บทสรุป

การฉ้อโกงบริการสาธารณะเป็นการกระทำความผิดที่สมควรได้รับการตำหนิและรับโทษตามกฎหมายไม่ต่างกับการฉ้อโกงทรัพย์สินในกรณีอื่น อีกทั้งยังเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่งสร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันยังคงมีช่องว่างที่ไม่สามารถเอาผิดและลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ แม้จะมีพระราชบัญญัติที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อลงโทษและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะในบางกรณี แต่ก็ยังคงมีการบังคับใช้ที่ขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงสมควรแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติที่มีลักษณะเฉพาะให้ครอบคลุมการกระทำความผิดมากยิ่งขึ้นและบัญญัติความผิดฐานฉ้อโกงบริการสาธารณะที่เหมาะสมเพิ่มเติมในกรณีที่จำเป็นไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมไทยปัจจุบัน อีกทั้งเป็นการตัดปัญหาในการวินิจฉัยตีความว่ามีความผิดทางอาญาหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- Aangsuwan, A. (1998). Criminal Law and State Power in Maintenance of Social Order. *Law Journal*, 2 (12), 112.
- Bright TV. *Disclose Deceit, Houseowner Swindling Electricity Charge*. Retrieved July 11, 2019. from <https://www.brighttv.co.th/latest-news/social/182554>. (In Thai)
- Chanhom, K. (2019). *Explanation of Criminal Law in Specific Offense Book*. 3rd Edition. Bangkok: Winyuchon Publishing Company Limited. (In Thai).
- Chuchuai, Y. (2018). *Stipulation of Criminal Liability: Study of Appropriate Public Service Fraud Offense in Thailand*. Master of Laws Thesis Thammasat University, Bangkok. (In Thai).
- Hobbes, T. (1987). *Leviathan*. Introduction by Kenneth Minogue. (Part I Chapter 15) London: J.M. Dent.

- Holroyd, J. (2003). A New Criminal Law of Fraud – The Recent Proposals of the Law Commission of England and Wales. **The Journal of Criminal Law**, 67, 31-35.
- Jaihar, N. (2000). **Criminal Law be Related to Penalty and Measure of Safety**. Bangkok: Winyuchon Publishing Company Limited. (In Thai).
- Judgment of the Supreme Court of Justice of Thailand. **Judgment of the Supreme Court of Justice No. 481/2549**. Retrieved July 15, 2019. from http://charitphomkum-amin999.blogspot.com/2012/01/blog-post_8187.html. (In Thai).
- Murphy, Jeffrie G. (1979). **Retribution Justice and Therapy**. Dordrecht: D. Reidel Publishing Company Limited.
- Na Nakorn, K. (2004). Philosophy and Concept of the Determination of Compoundable Offenses. **Dhurakij Pundit Law Journal**, 1(4), 1-2. (In Thai).
- Nakornpat, P. (2017). **Service Fraud**. Master of Laws Thesis, Thammasat University, Bangkok. (In Thai).
- Office of the Royal Society. (2011). **Dictionary of the Royal Society B.E. 2554 in Wording of Service**. Retrieved July 15, 2019. From <http://www.royin.go.th/dictionary>. (In Thai).
- _____. **Dictionary of the Royal Society B.E. 2554 in Wording of Public Service**. Retrieved July 16, 2019. from <http://www.royin.go.th/dictionary>. (In Thai).
- Ormerod, D. (2011). **Smith and Hogan's Criminal Law**. 13th Edition. New York: Oxford University Press.
- Petchsiri, A. (2013). **Criminology Theory**. 3rd Edition. Bangkok: Winyuchon Publishing Company Limited. (In Thai).
- Saenguthai, Y. (2010). **Criminal Law: Offenses**. 11th Edition. Bangkok: Thammasat University. (In Thai).
- Siriwattanawong, A. (2005). **Theft of Services**. Master of Laws Thesis, Thammasat University, Bangkok. (In Thai).
- Srisanit, P. (2019). **Advanced criminal Law**. 2nd Edition. Bangkok: Winyuchon Publishing Company Limited. (In Thai).
- Tomlinson, E. (2008). **The French Penal Code of 1994 Trans. Buffalo**. New York: William S. Hein & Co.
- Weerawes, J. (2019). **Manual of Prosecution, Guideline of Adduction and Defense in Fraud Case**. 2nd Edition. Bangkok: Nitidhamma Publishing Company Limited. (In Thai).

ผู้เขียน

คำนำหน้า ชื่อ-สกุล
หน่วยงาน/สังกัด
ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด

E-mail:

นายยงยุทธ ชูช่วย
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
เลขที่ 2 ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200
big.chuchuai@gmail.com